

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Nowa strategia leśna UE 2030«”

[COM(2021) 572 final]

(2022/C 152/28)

Sprawozdawca: **Simo TIAINEN**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 10.8.2021
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego
Data przyjęcia przez sekcję	25.11.2021
Data przyjęcia na sesji plenarnej	8.12.2021
Sesja plenarna nr	565
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	227/1/6

1. Wnioski i zalecenia

1.1. W przedstawionej nowej strategii leśnej UE 2030 Komisja Europejska słusznie stwierdza, że lasy odgrywają wieloaspektową rolę i mogą wносить istotny wkład z korzyścią dla gospodarki, społeczeństwa i środowiska. Żywotność i zdrowie lasów mają fundamentalne znaczenie, zarówno ze względów ekologicznych i klimatycznych, jak i w kontekście wspierania rozwoju gospodarczego związanego z lasami oraz dobrobytu społecznego. EKES odnotowuje, że w strategii leśnej odniesiono się do możliwości gospodarczych i społecznych, ale powinno to być zrobione w bardziej kompleksowy sposób. EKES zauważa również, że nie odpowiedziano na pytanie, w jaki sposób należy wynagradzać niekomercyjne usługi ekosystemowe zapewniane przez lasy i tym samym przez właścicieli lasów. W strategii przedstawiono kilka pozytywnych przykładów i Komitet apeluje o prawdziwie przekonujące i zrównoważone rozwiązanie na przyszłość.

1.2. Strategia leśna powinna stanowić pomost pomiędzy różnymi obszarami polityki i strategiami dotyczącymi lasów i biogospodarki opartej na lasach. EKES podkreśla również znaczenie podejmowania decyzji na odpowiednim szczeblu, zgodnie z kompetencjami i zasadą pomocniczości. Ponieważ lasy w UE bardzo się od siebie różnią, nie ma uniwersalnych rozwiązań, a gospodarką leśną i planowaniem urzędzenia lasów najlepiej jest zajmować się na szczeblu krajowym, aby przyczynić się do osiągnięcia wspólnych celów. Ramy na szczeblu UE są z kolei niezbędne w odniesieniu do kwestii związanych z jednolitym rynkiem oraz ze środowiskiem i klimatem, których nie da się rozwiązać wyłącznie za pomocą środków krajowych, a które często wymagają także działań międzynarodowych.

1.3. Potrzebna jest zaawansowana współpraca na wszystkich szczeblach kształtowania polityki, a EKES podkreśla potrzebę ścisłego zaangażowania przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, w tym przedsiębiorstw, związków zawodowych i organizacji ekologicznych, w dalszy rozwój i monitorowanie strategii oraz zwraca uwagę na kluczową rolę właścicieli lasów, przemysłu i pracowników w zrównoważonej gospodarce leśnej i biogospodarce opartej na lasach.

1.4. EKES wzywa do zagwarantowania spójności, pewności, stabilności, jasności i konsekwentności ram politycznych i regulacyjnych. Istotne jest, by nie wprowadzać inicjatyw, które pokrywają się lub są sprzeczne z istniejącymi, powszechnie przyjętymi definicjami, zasadami, kryteriami, wskaźnikami, wytycznymi i procedurami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju. Należy również przestrzegać zasad ochrony własności i swobody przedsiębiorczości.

1.5. Ze względu na szeroki zakres zagadnień o niejasnych konsekwencjach EKES wzywa do przeprowadzenia kompleksowej oceny skutków strategii, aby określić jej wpływ na warunki rynkowe, obszary wiejskie i różne potrzeby finansowe, w tym na badania naukowe i innowacje, rozwój umiejętności, infrastrukturę, łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej oraz zwiększenie różnorodności biologicznej.

1.6. EKES przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w strategii zwrócono należytą uwagę na przystosowanie się do zmiany klimatu, ponieważ globalne ocieplenie zmienia stan drzew i wszystkich organizmów oraz wiąże się z klęskami żywiołowymi w lasach, co ma katastrofalne skutki zarówno dla środowiska, jak i gospodarki. EKES podkreśla także potrzebę całościowego spojrzenia na rolę lasów i biogospodarki opartej na lasach w łagodzeniu zmiany klimatu, tak aby zapewnić najlepsze połączenie sekwestracji, składowania i zastępowania w celu przejścia do gospodarki nieopartej na paliwach kopalnych. Ponadto Komitet – tak samo jak Komisja w swej strategii leśnej – podkreśla znaczenie zintegrowanego podejścia do gospodarki leśnej i ochrony różnorodności biologicznej.

1.7. EKES zachęca do prowadzenia badań nad powiązaniem między zmianą klimatu, ekosystemami leśnymi i gospodarką leśną oraz wzywa do systematycznego gromadzenia i wymiany wiarygodnych danych na temat stanu lasów. Komitet podkreśla również znaczenie innowacji w dziedzinie zrównoważonej i odpornej na zmianę klimatu produkcji biomasy, nowych produktów leśnych oraz praktyk w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym, przy pełnym wykorzystaniu technologii cyfrowych.

1.8. Cyfrowa i ekologiczna transformacja działalności związanej z lasami wymaga nowych umiejętności, które należy uwzględnić w szczególności w szkoleniu zawodowym oraz organizowaniu działań na rzecz podnoszenia i zmiany kwalifikacji. EKES zwraca uwagę na znaczenie tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy oraz zapewnienia pracownikom możliwości i odpowiednich warunków pracy w biogospodarce opartej na drewnie. EKES podkreśla rolę dialogu społecznego w rozwoju umiejętności oraz w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Potrzebna jest również współpraca w celu zwiększenia świadomości społecznej na temat nowoczesnych działań związanych z leśnictwem, zwłaszcza wśród młodych ludzi.

1.9. Aby wykorzystać potencjał biogospodarki opartej na lasach w zakresie innowacji i zatrudnienia, potrzebne są sprzyjające warunki dla inwestycji produkcyjnych w całym łańcuchu wartości. EKES podkreśla również potrzebę inwestycji w infrastrukturę, aby ułatwić logistykę i umożliwić transformację cyfrową działalności związanej z lasami.

1.10. Aby przyczynić się do globalnego rozwoju, EKES wzywa UE do aktywnego promowania równych warunków działania dla unijnych przedsiębiorstw konkurujących na międzynarodowych rynkach biogospodarki oraz do usprawnienia wdrażania na całym świecie umów międzynarodowych, które przyczyniają się do ochrony i zrównoważonego użytkowania lasów.

2. Uwagi ogólne: ramy polityczne

2.1. Nowa strategia leśnej UE 2030 aktualizuje istniejącą strategię leśną UE z 2013 r. w celu uwzględnienia ostatnich wydarzeń i realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu, tak by stworzyć nowoczesną, neutralną pod względem emisji dwutlenku węgla, zasobooszczędną, konkurencyjną i sprawiedliwą społecznie UE. EKES przedstawił już swoje stanowisko w sprawie sprawozdania z postępów w realizacji poprzedniej strategii ⁽¹⁾.

2.2. Lasy odgrywają ważną rolę we wdrażaniu Zielonego Ładu, ponieważ są nierozdzielnie związane z różnymi elementami składowymi tego ładu, tj. promowaniem zrównoważonego przemysłu, energii, transportu, budownictwa i systemów żywnościowych, a także przeciwdziałaniem zmianie klimatu, utracie różnorodności biologicznej i zanieczyszczeniu środowiska.

2.3. Lasy są również istotną kwestią globalną i mają znaczenie dla wielu celów zrównoważonego rozwoju ONZ, w tym celów dotyczących życia na lądzie, działań na rzecz klimatu, ograniczania ubóstwa, ochrony zdrowia i dobrostanu, przemysłu i innowacji, godnej pracy i wzrostu gospodarczego.

2.4. Z uwagi na wieloaspektową rolę i potencjał lasów pod względem korzyści gospodarczych, społecznych i środowiskowych według Komitetu ważne jest rozwijanie wszystkich funkcji lasów, tak aby generować jak najlepsze ogólne korzyści.

2.5. Zasadnicze znaczenie ma utrzymanie żywotności i zdrowia lasów ze względów zarówno ekologicznych, jak i klimatycznych, a także pod względem wspierania rozwoju gospodarczego związanego z lasami oraz dobrobytu społecznego. EKES przyznaje, że w strategii leśnej odniesiono się do możliwości gospodarczych i społecznych, ale powinno to być zrobione w bardziej kompleksowy sposób. EKES zauważa również, że nie odpowiedziano na pytanie, w jaki sposób należy wynagradzać niekomercyjne usługi ekosystemowe zapewniane przez lasy i tym samym przez właścicieli lasów. W strategii przedstawiono kilka pozytywnych przykładów i Komitet apeluje o prawdziwie przekonujące i zrównoważone rozwiązania na przyszłość.

⁽¹⁾ Opinia EKES-u w sprawie sprawozdania Komisji „Postępy w realizacji strategii leśnej UE” (Dz.U. C 47 z 11.2.2020, s. 87).

2.6. EKES uważa, że strategia leśna powinna stanowić pomost pomiędzy różnymi obszarami polityki i strategiami dotyczącymi lasów i biogospodarki opartej na lasach. Będzie to wymagało współpracy międzysektorowej, obejmującej badania naukowe, innowacje, politykę przemysłową, zatrudnienia i fiskalną, a także politykę dotyczącą klimatu i środowiska oraz wymiar rozwoju obszarów wiejskich w polityce rolnej.

2.7. EKES podkreśla również znaczenie podejmowania decyzji na odpowiednim szczeblu, zgodnie z kompetencjami i zasadą pomocniczości. Zasadniczo kwestie związane z jednolitym rynkiem wymagają solidnych środków na szczeblu UE. Ramy na szczeblu UE są także niezbędne w odniesieniu do kwestii związanych ze środowiskiem i klimatem, których nie da się rozwiązać wyłącznie za pomocą środków krajowych, a które często wymagają także działań międzynarodowych.

2.8. Natomiast gospodarką leśną i planowaniem urzędzenia lasów najlepiej jest zajmować się na szczeblu krajowym, aby przyczynić się do osiągnięcia wspólnych celów. EKES uważa zatem, że zaangażowanie i wsparcie ze strony państw członkowskich mają kluczowe znaczenie dla realizacji strategii. Zasadniczą rolę mają tu do odegrania krajowe plany strategiczne na rzecz lasów, m.in. poprzez uwzględnienie w nich aspektów związanych z klimatem i bioróżnorodnością oraz poprzez określenie sposobów gospodarczego wynagradzania właścicieli lasów za niekomercyjne usługi ekosystemowe zapewniane przez lasy. Nie ma uniwersalnych rozwiązań, ponieważ cechy lasów w UE znacznie się różnią. Znaczenie lasów w gospodarkach krajowych państw członkowskich jest także różne, podobnie jak różni są ich właściciele, wśród których są zarówno podmioty sektora publicznego, jak i duże przedsiębiorstwa prywatne i inwestorzy oraz mali właściciele rodzinni.

2.9. Według EKES-u ważne jest, by państwa członkowskie dzieliły się dobrymi praktykami oraz by rozwijała się współpraca pomiędzy Komisją a tymi państwami, oparta raczej na zmienionych praktykach roboczych niż na nowych formalnych organach. EKES podkreśla także potrzebę ścisłego zaangażowania przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, w tym przedsiębiorstw, związków zawodowych i organizacji ekologicznych, w dalszy rozwój i monitorowanie strategii oraz zwraca uwagę na kluczową rolę właścicieli lasów, przemysłu i pracowników w zrównoważonej gospodarce leśnej i biogospodarce opartej na lasach. Inwestycje w budowanie zdolności zainteresowanych stron i właściwych organów są niezbędne do wdrożenia tej strategii.

2.10. Z uwagi na kluczową rolę prywatnych właścicieli lasów i przedsiębiorstw należy w pełni uwzględnić ochronę własności i swobodą przedsiębiorczości. Ogólnie rzecz biorąc, nie da się kontrolować asortymentu produktów, wyboru surowców ani praktyk operacyjnych; można natomiast ustanowić oparte na dowodach naukowych i neutralne pod względem technologicznym warunki ramowe, w których podmioty biogospodarki mogą wprowadzać innowacje, inwestować i prowadzić działalność. Dotyczy to na przykład wdrażania zasady wykorzystania kaskadowego, co powinno być oparte na zasadach rynkowych.

2.11. EKES wzywa do zagwarantowania spójności, pewności, stabilności, jasności i konsekwentności ram politycznych i regulacyjnych z uwagi na długie cykle inwestycyjne wielu działań w zakresie biogospodarki. Istotne jest, by nie wprowadzać inicjatyw, które pokrywają się lub są sprzeczne z istniejącymi, powszechnie przyjętymi definicjami, zasadami, kryteriami, wskaźnikami, wytycznymi i procedurami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju. Ponadto we wszelkich inicjatywach trzeba unikać nadmiernej biurokracji, takiej jak wielokrotne gromadzenie danych i sprawozdawczość.

2.12. Zdaniem EKES-u jest niezwykle istotne, aby powyższe zasady dotyczące poziomu decyzyjnego, własności, stabilności, spójności i unikania nakładania się działań były dokładnie rozważane i w pełni przestrzegane podczas dalszych prac. Odnosi się to w szczególności do inicjatyw dotyczących systemu monitorowania, wskaźników i progów dla zrównoważonej gospodarki leśnej, „bliższego naturze” systemu certyfikacji oraz związanych z lasami kryteriów zrównoważonego finansowania.

2.13. Ogólnie rzecz biorąc, skutki strategii są niejasne, a niektóre z jej inicjatyw mogą osłabić łańcuchy wartości związane z leśnictwem i zagrozić zatrudnieniu, zwłaszcza na obszarach wiejskich, poprzez ograniczenie zrównoważonego pozyskiwania drewna. EKES wzywa zatem do przeprowadzenia kompleksowej oceny skutków strategii, aby ocenić jej łączne skutki gospodarcze, społeczne i środowiskowe. Jest to także konieczne w celu określenia różnych potrzeb finansowych, w tym na badania naukowe i innowacje, rozwój umiejętności, infrastrukturę, łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej oraz ochronę i zwiększanie różnorodności biologicznej.

3. Uwagi szczegółowe: rola lasów w kontekście zmiany klimatu i różnorodności biologicznej

3.1. Lasy odgrywają znaczącą rolę w procesach naturalnych: w kontrolowaniu obiegu dwutlenku węgla, wody i składników odżywczych, w tworzeniu gleby oraz w utrzymywaniu różnorodności biologicznej. Z drugiej strony lasy są wyjątkowo wrażliwe na skutki zmiany klimatu.

3.2. W UE całkowita powierzchnia lasów i powierzchnia lasów chronionych zwiększyły się w ostatnich dziesięcioleciach – przyrost drzew przewyższa ścinę – a lasy są głównym pochłaniaczem dwutlenku węgla⁽²⁾. Natomiast na całym świecie trwa wylesianie, zwłaszcza na obszarach tropikalnych, co sprawia, że lasy są zamieniane w źródła emisji, i co w znacznym stopniu przyczynia się do ciągłej utraty różnorodności biologicznej⁽³⁾. EKES podkreśla zatem, że należy wziąć także pod uwagę rolę lasów w skali globalnej, i wzywa UE do aktywnego wspierania wdrażania na całym świecie umów międzynarodowych, które przyczyniają się do ochrony i zrównoważonego użytkowania lasów.

3.3. Lasy i biogospodarka oparta na lasach odgrywają wieloraką rolę w łagodzeniu zmiany klimatu: poprzez sekwestrację i składowanie dwutlenku węgla oraz poprzez zastępowanie surowców, energii i produktów opartych na paliwach kopalnych. Wynika z tego, że między różnymi środkami występują synergie i relacje wymienne⁽⁴⁾. EKES podkreśla zatem, że należy rozważyć wszystkie te mechanizmy w sposób całościowy i szukać najbardziej zrównoważonych rozwiązań w celu przejścia do gospodarki nieopartej na paliwach kopalnych.

3.4. Sekwestracja dwutlenku węgla nie jest jedynie kwestią związaną z powierzchnią gruntów leśnych, ale przede wszystkim jest potrzebna do przyrostu lasów i energicznej fotosyntezy. Oprócz zalesiania i ponownego zalesiania aktywne zarządzanie lasami, ich użytkowanie i odnawianie mają zatem zasadnicze znaczenie dla wykorzystania potencjału lasów jako pochłaniaczy dwutlenku węgla.

3.5. Rola lasów w składowaniu dwutlenku węgla jest również wieloraka, ponieważ węgiel jest magazynowany nie tylko w drzewach i glebie, ale również w produktach drewnopochodnych. Trwałe wyroby z drewna, takie jak budynki i wysokiej jakości meble, to najbardziej wydajny sposób składowania dwutlenku węgla. Produkty leśne o krótszym okresie życia również zachowują zawartość węgla, o ile są poddawane recyklingowi. Ponadto, gdy odnawialne surowce pochodzenia leśnego wykorzystuje się do zastępowania surowców kopalnych, unika się uwalniania węgla ze składowisk kopalnych.

3.6. EKES wzywa także do gruntownego zajęcia się kwestią wrażliwości lasów na zmianę klimatu oraz potrzebą przystosowania się do niej, gdyż ocieplenie klimatu zmienia warunki życia drzew i wszystkich organizmów oraz wiąże się z klęskami żywiołowymi w lasach powodowanymi przez coraz częstsze susze, pożary, burze i większą liczbę szkodników. Z drugiej strony lasy przyczyniają się do przystosowania się do zmiany klimatu poprzez zapewnienie ochrony przed erozją, osuwiskami i powodziami.

3.7. Lasy, w tym te, w których prowadzi się gospodarkę leśną, mają również zasadnicze znaczenie dla różnorodności biologicznej, ponieważ stanowią siedliska dla większości gatunków składających się na lądową różnorodność biologiczną. Różnorodność biologiczną można utrzymać na różne sposoby: poprzez ochronę gatunków zagrożonych, tworzenie obszarów chronionych, na których działalność człowieka jest ograniczona lub niedozwolona, lub poprzez wdrażanie praktyk gospodarki leśnej, które umożliwiają zachowanie różnorodności biologicznej przy jednoczesnym społeczno-gospodarczym wykorzystaniu lasów.

3.8. Mając na uwadze, że większość lasów jest zarządzana, EKES podkreśla znaczenie zintegrowanego podejścia do gospodarki leśnej i ochrony różnorodności biologicznej, co umożliwi połączenie wielorakich funkcji lasów. Komitet docenia rynkowe i dobrowolne środki ochrony różnorodności biologicznej i sekwestracji dwutlenku węgla podejmowane przez właścicieli lasów oraz popiera badanie i rozwój systemów kredytowania takich środków.

3.9. Zarówno zdolność lasów do sekwestracji dwutlenku węgla, jak i ich różnorodność biologiczna różnią się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich. Różnice te są częściowo związane z różnymi warunkami naturalnymi, a częściowo wynikają z trybu gospodarki leśnej i użytkowania lasów na przestrzeni czasu. Potrzeba ochrony i odnowy lasów jest zatem również różna w poszczególnych państwach UE, co należy uwzględnić przy wyznaczaniu lasów, które mają zostać odnowione lub objęte ochroną.

3.10. EKES zachęca do kontynuowania badań nad fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi procesami zachodzącymi w lasach oraz nad powiązaniem między zmianą klimatu, ekosystemami leśnymi i działalnością człowieka, tak aby praktyki gospodarki leśnej opierały się na rzetelnych podstawach naukowych. Ważne jest również systematyczne monitorowanie stanu lasów i wymiana danych na ten temat, przy pełnym wykorzystaniu narzędzi i systemów cyfrowych oraz zapewnieniu odpowiedniej ochrony i wiarygodności danych.

3.11. EKES popiera inicjatywę zasadzenia 3 mld drzew w ramach praktycznego projektu demonstracyjnego, obejmującego odpowiednie zaplanowanie terenów i gatunków, przydzielenie zasobów ludzkich i finansowych, sadzenie, zarządzanie oraz ścisłe monitorowanie rozwoju sytuacji i wyników. To zalesianie nie może konkurować z wykorzystaniem gruntów do produkcji żywności ani prowadzić do ignorowania potrzeby zachowania w niektórych miejscach otwartego krajobrazu.

⁽²⁾ <https://forest.eea.europa.eu/news/summary-for-policy-makers-state-of-europe2019s-forests-2020>

⁽³⁾ <http://www.fao.org/state-of-forests/en/>

⁽⁴⁾ <https://ec.europa.eu/jrc/en/science-update/forest-based-bioeconomy-and-climate-change-mitigation-trade-offs-and-synergies>

4. Uwagi szczegółowe: gospodarcza i społeczna rola lasów

4.1. Lasy zaspokajają wiele różnych codziennych potrzeb: dostarczają surowców dla produktów przemysłowych i konsumpcyjnych, przestrzeni do rekreacji i zdrowej żywności do bezpośredniego użytku domowego. Lasy odgrywają zatem istotną rolę zarówno w biogospodarce opartej na drewnie, jak i nieopartej na drewnie, a także przyczyniają się do zachowania zdrowia i dobrostanu psychicznego.

4.2. Podstawą biogospodarki opartej na lasach są różnorodne łańcuchy wartości, obejmujące właścicieli lasów oraz wiele rodzajów przemysłu i usług, od przedsiębiorców zajmujących się maszynami leśnymi i transportem do przedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem drewna oraz od lokalnych mikroprzedsiębiorstw, spółdzielni i MŚP do dużych przedsiębiorstw międzynarodowych. W związku z tym biogospodarka oparta na lasach zapewnia miejsca pracy w wielu dziedzinach i w różnych miejscach, co ma duże znaczenie dla obszarów wiejskich.

4.3. Większość drewna okrągłego w UE wykorzystuje się jako surowiec przemysłowy (kłody i pulpa drzewna), natomiast wykorzystanie drewna jako paliwa różni się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich^(?). Przewiduje się, że światowy popyt na tradycyjne i nowe produkty drewnopochodne (z wyjątkiem papieru drukarskiego) będzie rósł. EKES zachęca do zadbania o to, by normy i standardy nie utrudniały stosowania produktów i budownictwa opartych na drewnie, lecz by do tego zachęcały, przy jednoczesnym zapewnieniu, by konsumenci byli właściwie informowani o ewentualnej obecności materiałów niebezpiecznych wchodzących w skład tych produktów poprzez odpowiednie etykietowanie.

4.4. Zgodnie z obecnymi dobrymi praktykami różne rodzaje drzew i różne części drzew wykorzystuje się do celów i produktów, do których najlepiej się nadają, dzięki czemu generują one największą wartość dodaną bez marnowania zasobów naturalnych. Dużą część energii pochodzącej z lasów produkuje się w wyniku przerzedzania, z pozostałości z pozyskiwania drewna lub produktów ubocznych obróbki drewna. Celulozownie są dobrym przykładem zakładów, które wytwarzają energię elektryczną i ciepłą jako produkt uboczny. Ponadto produkty uboczne i pozostałości wykorzystuje się jako surowce w istniejących procesach przemysłowych oraz, w coraz większym stopniu, do wytwarzania nowych bioproduktów.

4.5. EKES podkreśla znaczenie intensywnego rozwoju technologii i rozwiązań w dziedzinie zrównoważonej i odpornej na zmianę klimatu produkcji biomasy, efektywności energetycznej i materiałowej oraz praktyk w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym w łańcuchach wartości związanych z lasami. Technologie cyfrowe, w tym sztuczna inteligencja, mają znaczny potencjał, aby wspierać rozwój i optymalizację gospodarki leśnej, procesów przemysłowych, logistyki i interakcji między partnerami w łańcuchu dostaw.

4.6. Najdalej idące innowacje generują nowe materiały i produkty, w tym biochemikalia, zaawansowane biopaliwa i włókna tekstylne, z których niektóre są produktami niskonakładowymi o dużej wartości dodanej. Ponieważ opracowywanie nowych produktów odbywa się często w kontekście bieżącej produkcji, tradycyjne jednostki produkcyjne dają początek nowym ekosystemom biznesowym, które obejmują wiele różnych przedsiębiorstw, w szczególności MŚP.

4.7. Rozwój umiejętności jest jednym z warunków wstępnych transformacji cyfrowej i ekologicznej działalności związanej z lasami. Jest to również niezbędny środek do zapewnienia przestrzegania zasady, zgodnie z którą nikt nie powinien pozostać w tyle. Nowe zapotrzebowanie na umiejętności należy uwzględnić w szkoleniu zawodowym i szkolnictwie wyższym oraz przy organizacji podnoszenia i zmiany kwalifikacji. Ponadto potrzebne są praktyczne usługi doradcze, aby pomóc przedsiębiorstwom, zwłaszcza małym, w spełnieniu nowych wymogów.

4.8. EKES podkreśla rolę dialogu społecznego w rozwoju umiejętności oraz w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Przydzielanie środków z EFS+ na poprawę jakości miejsc pracy i odpowiednich warunków pracy w biogospodarce opartej na drewnie może pomóc w zwalczaniu ubóstwa i ograniczaniu migracji z obszarów wiejskich. Ograniczanie ubóstwa przyczynia się również do zmniejszania nielegalnej wycinki, zwłaszcza do celów grzewczych.

4.9. Ponieważ w zawodach związanych z lasami dominują mężczyźni, a średnia wieku osób wykonujących te zawody jest stosunkowo wysoka, ważne jest, aby przyciągnąć do tego sektora więcej kobiet i przedsiębiorców, a także osób młodych. Będzie to wymagało współpracy w zakresie kształtowania wizerunku leśnictwa i przemysłu związanego z leśnictwem oraz zwiększenia świadomości społecznej na temat możliwości oferowanych przez nowoczesną biogospodarkę. Potrzebna jest również solidna komunikacja społeczna na temat sposobów zwiększenia żywotności i odporności lasów i niezbędnych ku temu warunków.

^(?) <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/12069644/KS-FK-20-001-EN-N.pdf/a7439b01-671b-80ce-85e4-4d803c44340a?t=1608139005821>

4.10. Aby wykorzystać potencjał w zakresie innowacji i zatrudnienia biogospodarki opartej na lasach, potrzebne są sprzyjające warunki dla inwestycji produkcyjnych w całym łańcuchu wartości. EKES podkreśla również potrzebę zapewnienia odpowiedniej infrastruktury, w tym na obszarach wiejskich. Biogospodarka oparta na lasach wymaga infrastruktury transportowej spełniającej potrzeby logistyczne leśnictwa oraz produkcji i dystrybucji bioproduktów leśnych. Kolejnym ważnym warunkiem niezbędnym do rozwoju nowoczesnej biogospodarki jest odpowiednia infrastruktura cyfrowa.

4.11. EKES zachęca państwa członkowskie do wykorzystania funduszy UE i środków krajowych, w tym funduszy na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, do wspierania biogospodarki opartej na leśnictwie. Należy unikać systemów wsparcia, które utrudniają lub zakłócają funkcjonowanie rynków biogospodarki, i zwrócić szczególną uwagę na istniejące dotacje i inne zachęty do spalania drewna.

4.12. Przedsiębiorstwa z UE potrzebują także konkurencyjnego otoczenia handlowego, które umożliwi im eksportowanie do innych krajów zrównoważonych produktów i rozwiązań związanych z lasami oraz skuteczne konkurowanie z przywozem spoza UE. EKES wzywa UE do wspierania jednolitych zasad na międzynarodowych rynkach biogospodarki oraz wykorzystania partnerstw ogólnoeuropejskich i międzynarodowych, a także zagranicznych umów handlowych, w celu promowania ambicji UE w dziedzinie klimatu i zrównoważonego wykorzystania lasów poza UE.

Bruksela, dnia 8 grudnia 2021 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
